6 L-Għerien-Knejjes ta' San Ġwann u l-Viżitazzjoni f'Ain Karem

18 Ġrajjet ta' San Pietru u San Pawl fir-Rakkont tal-Atti tal-Appostli

24 Ix-Xbiha tal-Ħżiem (Ġer 13, 1-11) (3)

29 Ġwanni L-Battista Prekursur tal-Mulej(1)

39 L-Isfond tal-Prologutal-Evanġelju skont San Ġwann

Editorjal

ta' Patri Twanny Chircop ofm

IL-KUSTODJA FIL-GŻEJJER TAL-GREĊJA

Meta nitkellmu dwar l-Art Imqaddsa normalment naħsbu fil-missjoni li l-Franġiskani jmexxu f'Israel u fil-Palestina, fejn hemm il-maġġoranza tas-Santwarji tal-Fidwa. Ftit naħsbu li l-Kustodja tal-Art Imqaddsa hi mifruxa fuq medda ta' art ħafna akbar. Fl-imgħoddi, per eżempju, l-Eġittu kien kollu parti mill-Kustodja tal-Art Imqaddsa, imma llum sar Provinċja Franġikana awtonoma, iddedikata lis-Sagra Familja, filwaqt li l-Kustodja żammet biss iċ-Ċentru ta' Studji Orjentali Kristjani fil-kunvent tal-Muski fil-Kajr. Il-Kustodja hi preżenti wkoll fil-Ġordanja, fil-Libanu u fis-Sirja. F'din iż-żona, magħrufa bħala r-Reġjun ta' San Pawl, il-Kustodja tmexxi diversi parroċċi u santwarji, fosthom is-Santwarju tal-Muntanja Nebo fil-Ġordanja, il-Memorjal ta' San Pawl f'Damasku fis-Sirja, li jfakkar il-konverżjoni tal-Appostlu tal-Ġnus, u l-knisja li tfakkar id-dar ta' Ananija, wkoll f'Damasku. F'dan ir-Reġjun il-Kustodja Franġiskana għandha parroċċi fil-Libanu (Tripli, Ħarissa, Beirut, Tir u Deir Mimas) u fis-Sirja (Bab Touma u Salħieh f'Damasku, San Franġisk f'Aleppo, u l-parroċċi tal-irħula ta' Yacoubieh u Knayeh). Il-Kustodja tmexxi wkoll Kulleġġ tat-Terra Santa f'Amman fil-Ġordanja u f'Aleppo fis-Sirja, kif ukoll ċentru parrokkjali ta' Er Ram f'Aleppo

P. John Luke Gregory

Kamp ta' refuġjati - Rodi

u l-kunvent parroċċa ta' Ghassanieh (li attwalment jinsab meqrud minħabba l-gwerra ċivili fis-Sirja).

Din il-preżenza tal-Kustodja fil-Lvant Nofsani għandha wkoll preżenza storika fiż-żona tal-Baħar Eġew, bejn il-Greċja u t-Turkija. Fil-fatt, sa mit-twaqqif tagħha, l-Kustodja tal-Art Imqaddsa kienet ukoll tinkludi l-Greċja, għalkemm fl-1263 din iż-żona infirdet mill-Provinċja tas-Sirja (Art Imqaddsa) u bdiet tissejjaħ il-Provinċja tar-Romanija. Il-Kustodja kellha kunvent kbir f'Kostantinopli (Istanbul), li llum sfortunatament ma għadux f'idejha. Imma għad għandha preżenza ħajja u dinamika f'żewġ gżejjer Griegi tal-Baħar Eġew, jiġifieri f'Rodi u Kos.

Rodi hi l-akbar gżira fil-grupp tal-gżejjer tad-Dodecanese, jiġifieri l-gżejjer Griegi li hemm faċċata tal-kosta tat-Turkija. Bħala gżira għandha storja glorjuża, u hi magħrufa l-aktar għall-perjodu li fiha kienu jsaltnu l-Kavallieri tal-Ordni ta' San Ġwann, wara li kienu tkeċċew minn Ġerusalemm (1187) u Akri (1291) u kellhom isibu kenn temporanju f'Ċipru. L-Ordni tal-Kavallieri ta' San Ġwann dam fuq Rodi mill-1310 sal-1522, kważi daqs l-istess żmien li mbagħad kellu jdum f'Malta (1530-1798). F'Rodi għad hemm diversi fdalijiet mill-isbaħ tar-renju tal-Kavallieri, l-aktar fil-fortifikazzjonijiet medjevali, kastelli u palazz tal-Gran Mastri li għadu jiddomina fuq il-belt u l-port ta' Rodi. L-istess ngħidu dwar il-gżira iżgħar ta' Kos, li kienet ukoll taħt il-ħakma tal-Kavallieri u li fiha kastelli u fortifikazzjonijiet tal-epoka.

Fil-gżira ta' Rodi l-Franġiskani kienu preżenti sa minn diversi sekli ilu, imma l-knisja prinċipali Kattolika tal-gżira, li fil-maġġoranza hi Griega Ortodossa, inbniet kif inhi llum fl-1853. Il-knisja hi ddedikata lil Santa Maria delle Vittorie, billi Rodi wkoll tfakkar il-festa tan-Natività tal-Verġni Marija fit-8 ta' Settembru, l-aktar bir-rabta mal-ikona famuża tal-Madonna ta' Filerimos, li kienet meqjuma fuq il-muntanja ta' Rodi u li mbagħad il-Kavallieri ġabuha magħhom f'Malta u wara spiċċat fir-Russja, u llum tinsab imħarsa fil-Mużew tal-Arti ta' Cetinje fil-Montenegro. Din l-istorja kompliet

billi fl-1972 il-missjoni ta' Rodi għaddiet minn idejn il-patrijiet Franġiskani ta' Assisi f'idejn il-Kustodja tal-Art Imqaddsa, li akkwistat iż-żewġ knejjes Kattoliċi prinċipali tal-gżira, dik ta' Santa Maria delle Vittorie u dik ta' San Franġisk, barra l-ħitan tal-belt storika ta' Rodi.

Għalkemm dan l-aspett storiku hu importanti biex nifhmu l-preżenza Franġikana fil-gżejjer Griegi ta' Rodi u Kos, ta' min isemmi l-ħidma pastorali li l-Kustodja twettaq f'dan ir-reġjun tal-Greċja. Il-gżejjer Griegi mhumiex biss ċentri magħrufin ta' turiżmu, fejn diversi turisti Ewropej jiġu l-aktar fis-sajf u għaldaqstant isibu wkoll servizz reliġjuż fil-knejjes Kattoliċi tal-gżejjer. Dawn il-gżejjer illum saru wkoll ċentri li fihom marru jgħixu diversi immigrati biex ifittxu x-xogħol fil-qasam tat-turiżmu F'dawn l-aħħar snin, imbagħad, minħabba l-viċinanza tat-Turkija (li tidher mill-kosta tal-gżejjer ftit kilometri biss bogħod minnhom), eluf ta' immigrati klandestini, l-aktar Sirjani, jaqsmu l-baħar u jittantaw xortihom fl-Ewropa. Dan il-fenomenu qajjem problemi kbar biex dawn l-immigranti jiġu inseriti f'ambjent li mhux dejjem lest li jilqagħhom bi spirtu ta' akkoljenza.

Għal dawn l-aħħar 17-il sena ilu preżenti f'Rodi Patri John Luke Gregory, patri Ingliż tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa. Patri John Luke hu bniedem dinamiku. Jitkellem l-Ingliż, it-Taljan, il-Grieg, il-Ġermaniż, il-Polakk, il-Latin, u għalhekk inserixxa ruħu b'mod sħiħ fil-pastorali tal-gżejjer Griegi. Għalkemm residenti fil-kunvent ta' Santa Maria delle Vittorie, flimkien ma' Franġiskani oħrajn u saċerdoti ospiti hu jaħdem fir-reġjun kollu tal-gżejjer Griegi taż-żona tad-Dodecanese.

Patri John Luke, li għal xi żmien qabel daħal patri għex ukoll Għawdex u jaf lil Malta, sar popolari fuq diversi "features" li dehru fuq il-ġurnal tal-Vatikan "Osservatore Romano" għall-ħidma kbira karitattiva tiegħu favur l-immigranti klandestini fil-kampijiet tar-refuġjati li hemm fuq Rodi u Kos. Realtà li ħadd ma kien jaf biha, f'nofs gżejjer mimlijin turisti u postijiet ta' divertiment. Fis-skiet u bla ma jdoqq trombi Patri John Luke jaħdem biex jagħti dinjità u tama lil dawn ir-refuġjati, ħafna minnhom vittmi tal-gwerra ċivili fis-Sirja. Hu jorganizza għalihom għajnuniet u joffrilhom ikel u ħtiġijiet fundamentali tal-ħajja, l-aktar bl-għajnuna tal-NGO "Associazione di Terra Santa" u voluntieri li jgħinuh. Hu verament Franġiskan li għaraf jagħmel karità fis-skiet, u li Alla ippremja l-ħidma tiegħu billi sar popolari ħafna saħansitra mal-Papa Franġisku li ried jiltaqa' miegħu u jisma' dwar is-sitwazzjoni mwiegħra tal-immigrati ta' Rodi u Kos.

Il-Kustodja tal-Art Imqaddsa fil-gżejjer Griegi qiegħda toffri servizz umanitarju prezzjuż, u marbut mal-missjoni tagħha fil-Lvant Nofsani. Jekk is-Sirja hi waħda mill-aktar pajjiżi li tgħin il-Kustodja bil-preżenza tagħha, issa anke Rodi saret il-gżira tat-tama għal eluf ta' Sirjani immigrati li jsibu f'Patri John Luke u fil-Kustodja raġġ ta' tama fit-tfittxija tagħhom għal ġejjieni aħjar għalihom u għall-familji tagħhom. Mod kif il-Franġiskani tal-Art Imqaddsa jagħmlu karità mingħajr ħafna daqq ta' trombi u popolarità fil-mezzi tax-xandir.